

SVOBODNA SLOVENIJA

“ESLOVENIA LIBRE”

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 380435

Redacción y Administración:
Calle Victor Martínez 50 (Suc. 6)
Buenos Aires, Argentina

Año (Leto) X (5)

BUENOS AIRES, 22. MAJA (MAYO) 1952

No. (Štev.) 18.

CORREO
ARGENTINO
(Procedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Victor Martínez 50 - Buenos Aires

ZRTEV KOMUNISTIČNE POLITIKE

Zahodni zavezniki so italijanski vladi prisodili posebne koncesije v upravi Trsta. Koncesije so zelo pomembne, tolikšne, da lahko De Gasperi vlada računa, da jih bo mogla pri nedeljskih volitvah 25. maja uspešno porabiti kot dokaz, da zavezniki resno mislijo na izpolnitev svoje obljube iz l. 1948, da bodo namreč ozemlje svobodnega mesta Trsta prisodili Italiji. Tito je hitro odgovoril po svoje in izvedel v zoni B, ki je pod jugoslovansko vojaško upravo, spremembe, ki jih v Rimu tolmačijo kot enostavno aneksijo tega področja k Jugoslaviji. Tako se je odigralo dejanje, ki je položaj v tem delu slovenskega ozemlja znatno spremenilo v našo škodo in močno približalo usodo Trsta tisti rešitvi, ki si jo zamišlja italijanski nacionalizem.

Vsa dosedanja borba okoli Trsta pa je točna slika o tem, kam vodi nacionalno politiko komunizem. V maju 1945 je Titova vojska vkorakala v Trst in pričel se je boj, v katerem so v Beogradu računali predvsem na pomoč svojih komunističnih zveznikov v Moskvi. Toda te pomoči ni bilo; kakor v prvi svetovni vojni carska, tako po drugi svetovni vojni tudi komunistična diplomacija ni dvignila mezinca za pravo ureditev naših nacionalnih interesov na tem področju naše zemlje. Titova vojska se je držala v Trstu komaj nekaj več kot mesec dni in se umaknila, ko je beograjska komunistična vlada pri pogajanjih za ureditev razmejitev pri Trstu prejela veliko koncesijo na polju, ki jo je najbolj zanimalo: v sporazumu je namreč dosegla, da so zavezniki vrnil iz Koroške deset-tisočev protikomunističnih borcev in beguncev. Umik svoje vojske iz Trsta si je tedaj Tito poplačal s pokoljem deset-tisočev Slovencev, Hrvatov in Srbov — izguba Trsta je tako služila okrepitvi komunističnega režima in terorja v Jugoslaviji.

Toda Tito in njegovi propagandisti so trdili naprej, da se bore za Trst in da ne bodo Trsta nikdar izdali. Napovedali so, da bodo borbo za Trst vodili vse dotlej, dokler ne bodo uresničene težnje slovenskega programa. Toda to so Titovi komunisti izvajali na čuden način. Iz Ljubljane in od drugod so se valile velike vsote denarja v Trst, da so združili italijanski in slovenski komunisti mogli prirejati na Piazza Unita bučne ljudske manifestacije za Tita in za komunizem. Slovenski in italijanski komunisti so se po nalogu iz Moskve in Beograda morali bratiti in razgrajati proti zaveznikom v Trstu, za vse to pa je dajala denar komunistična vlada v Ljubljani — in Bebler je kot tedanji finančni minister ljubljanske vlade sam priznal, da “prirejajo tržaške barabe demonstracije samo toliko časa, dokler jih za to dobro plačujejo” — istočasno pa so Titovi komunisti v Trstu prepovedovali slovenskim otrokom vstop v nove slovenske šole, sabotirali so slovensko prosvetno delo, ki se je hotelo primerno razmahniti pod novo zavezniško upravo, napadali in pobijali so po Primorskem slovenske rodoljube, ki so na osvobojenem ozemlju terjali svobodo za narodnostni razmah na temeljih krščanske civilizacije. Titu in njegovim agentom v Trstu se je v nekaj mesecih temeljito posrečilo dokazati, da Trst s svojim zaledjem ni ozemlje naroda, ki si želi reda in miru v okviru demokracije, pač pa je Trst in njega zaledje postalo glavna postojanka komunističnega imperializma ob Jadranu.

Toda to še ni bilo vse. V jeseni 1946 sta se v Beogradu sešla stara prijatelja iz kominterne — Tito in Togliatti. Akcija, ki je že služila krepitvi komunizma v Trstu, bi se morala razširiti tako, da bi se okrepil tudi razmah komunistične stranke v Italiji. Ker je bilo koristno italijanski komunistični stranki, da dokaže Italijanom, kako zmoro urediti vprašanje Trsta v korist Italiji, je Tito pristal na to, da olajša tak dokaz Togliattiju; pristal je na predlog, da se Trst pri-

ključi Italiji, v zameno bi bila Jugoslaviji priključena Gorica. Že v l. 1946 je tedaj Tito odstopil Italiji Trst, dal je Togliattiju več kot pa so pred kratkim zavezniki na londonski konferenci dovolili De Gasperijevi vladi.

Ko je bila v jeseni l. 1947 uveljavljena mirovna pogodba z Italijo, je bil Tito še dosti dobro zapisan v Moskvi, da bi lahko tam pospešil, da bi bil za Trst imenovan guverner in da bi bil tako izveden statut o organizaciji svobodnega tržaškega ozemlja. Toda v Moskvi in v Beogradu so terjali imenovanje takega kandidata, ki bo porok za izvedbo tistih ukrepov, ki bodo Trstu ohranili pomen posebne komunistične postojanke v tem delu sveta. Ker zahodni zavezniki na tako koncesijo svetovnemu komunizmu niso pristali, je postalo imenovanje guvernerja neizvedljivo.

Statut o svobodnem tržaškem ozemlju je sedaj pokopan. Trst je kot postojanka komunizma zaenkrat izgubljen. Prve Titove reakcije na sedanje dogodke v Trstu pa so prav tako jasno spričevalo za delo, ki ga hoče izvesti komunistična

Kongres Mednarodne kmetske zveze v Washingtonu

Dne 26 aprila je v Washingtonu zborovala Mednarodna Kmetška Zveza. Bil je to njen tretji kongres v begunstvu. Zvezi predseduje bivši poljski ministrski predsednik Mikolajčik, podpredsednika pa sta poleg drugih tudi predsednik Hrvatske kmetске stranke dr. Vlado Maček in predsednik Srbske kmetске stranke dr. Milan Gavrilović. Poleg teh dveh strank so članice Zveze še Rumunska kmetška stranka, Madžarska kmetška zveza, ki sestoji iz Stranke malih posestnikov in Agrarne stranke, Slovenska demokratska agrarna stranka, Češ-

partija na tem delu našega ozemlja. Dasi so domači komunistični vodje sperti z Moskvo, niso sedaj nič preostro napadli Moskve zaradi vse njene vloge v borbi za Trst. Tito sam je opustil napad na Moskvo, pač pa je besno napadel Vatikan, češ, da je na njem velika krivda za izgubo Trsta. V isti sapi je tudi proglasil za veleizdajalce in zločince tiste, ki kot verni katoličani ohranjajo zvestobo kat. Cerkvi. Kaj to pomeni, si lahko razlaga vsakdo, ki le malo pozna delo komunistične policije. Seveda bodo v Sloveniji vsi vedeli, kjer je krivda in kako nesmiselno je kazati pri tem na takega krivca, kakor bi bil Vatikan, srd in jezo pa bodo morali plačati s tem, da bodo doživeli nov val komunističnega terorja in preganjanja.

In tisti ki so odločali o Trstu, bodo prejeli nove dokaze o strahotah sveta, ki živi pod komunizmom. In bodo zadovoljni, da so ohranili del ozemlja v svobodi in izven terorja. V Italiji pa bodo še naprej zadovoljni, da je v sosednji Jugoslaviji režim, ki jim je zaigral Trst tako lepo v njih roke. Onstran Titove železne zaves, v Sloveniji, pa bodo kupi svojega dosedanjega trpljenja prilili še to gorje narodne nesreče.

ka agrarna republikanska stranka, Poljska kmetška stranka, Litvanska agrarna stranka, Letonska kmetška stranka in Estonska stranka malih kmetov.

Kongres Kmetске zveze je privabil poleg kakih 120 delegatov precej odličnih gostov, zastopnikov ameriškega javnega življenja in zastopnikov drugih organizacij, ki se zanimajo za usodo Srednje in Vzhodno-evropskih narodov.

Med prvimi je pozdravil kongres v imenu Krščansko demokratske zveze za Centralno Evropo podpredsednik

Dr. MIHA KREK

Pozdravni govor je vporabil, da je podčrtal in očrtal nekaj pekočih točk iz sedanjega mednarodnega življenja, zlasti takih, ki v živo zadevajo usodo narodov, katerih zastopniki so zborovali.

“Naše misli in čustva so pri tej, kakor pri vsaki podobni prireditvi in manifestaciji”, je dejal dr. Krek, “med našimi dragimi doma. Kar storimo in spregovorimo je važno samo s stališča kako bo vplivalo, kako bo sprejeto tam. Verujem in prepričan sem, da bo novica o tem kongresu prav tako kakor govori priznanih voditeljev, vzgala nove luči upanja v srcih milijonov vaših prijateljev, ki trpe pod komunističnim gospodstvom, prenašajo okove duha in so oropani vsake svobode delovanja.”

“Pa ne samo Vaši politični somišljeniki — če izvzamemo maloštevilne skupnice komunističnih valptov, bo prav vsak prebivalec teh nesrečnih dežel občutil veselje ob sporočilu o tem Vašem kongresu. Kajti za vsakogar, prav za vse ljudi v komunističnih ječah, je ta manifestacija dokaz več, da se nadaljuje borba za osvobodjenje in da narodno politični zastopniki, ki jih ljudje poznajo, ki so jim zaupali v bolj srečni preteklost, v tej borbi odločilno sodelujejo. Že samo ta okolnost pomeni upanje, pospešuje vztrajnost in vžiga odpornost.”

Vztrajnost in odpornost, ki sta tako živo potrebni za uspeh. Mi smo namreč nesrečne priče, naši narodi pa uboge žrtve žalostnega dejstva, da so zmogovite demokracije po drugi svetovni vojni prepozno spoznale, da vsako bratstvo s hudičem pomeni zlo, težko zlo z dolgotrajnimi posledicami.”

Obe zvezi, tako Mednarodna Kmetška, kot Krščansko demokratska sta v tej dobi našega delovanja v izgnanstvu, ki se tako nesrečno razvlačuje v leta in leta, dokazali duha složnosti in vza-

jemnosti. Nista samo združili zastopnike raznih narodnosti in jih v združenju ohranili, ampak sta pri mnogih prilikah nastopili soglasno, v isti smeri, sta v bistvenih stvareh znali govoriti isti jezik in se borili za iste glavne cilje.”

“V sedanjih propagandni borbi, ki je tudi del naših nalog, sta obe zvezi jasno povedali, da je komunizem kot tak, da je komunistična ideologija, komunistični socialni sistem tista osnovna hudičeva vera, ki so jo iznašli in jo razširjajo, da bi uničili srečo življenja. Sovjetska boljševiška država in kominform-ska državna zveza sta mogočni in smrtno nevarni orožji in orodji za izvedbo komunističnih načrtov. Nikoli pa ne smemo pozabiti, da to nista edini orožji komunizma. Takozvani nacionalni komunizem, ki si ga je izmislil rdeči fašistični tiran Tito, ni prav nič drugega kot novo ime za isti strup. Ni mogoče nositi zastave križarske vojne za osvobojenje in organizirati totalni napor proti komunističnim revolucionarnim namenom, ki obsegajo ves svet, a istočasno in v isti sapi hraniti in podpirati najboljega učenca Leninega, tega velikega mojstra komunizma. Posebno je to nemogoče, ko vendar Tito sam govori svetu: ‘Mi uporabljamo vsak dolar in vsak stroj za učvrščevanje naše komunistične države.’ Kako more kdo le za trenutek podvomiti, da isti človek in njegova klika ne bosta uporabila strojnih pušk in drugega darovanega orožja za isti namen, namreč proti svobodoljubnemu ljudstvu v lašni deželi in drugod — za utrjevanje komunistične države.”

“Omenjam to točko popolnega sporazuma med nami, ker je prav sedaj tako aktualna. Lahko pa bi naštel še več drugih. Razvoj dogodkov in razmere nas uče da se moramo boriti trdo, težko in dolgo. Ta kongres je novo znamenje vztrajnosti v tem trdem delu in bo nova pobuda za množice beguncev, ki hrepe-

142° ANIVERSARIO DE LA REVOLUCION DE MAYO

El domingo 25 de Mayo en toda la República será evocado con todo fervor patriótico el 142° aniversario de la gloriosa e irrevocable expresión de la voluntad del pueblo argentino para gobernarse por sí mismo y romper los vínculos de la esclavitud política de los Argentinos al imperio español.

Desde aquel día empezó la Argentina su marcha de constante progreso, por cierto bien dificultosa. Había que enfrentar muchísimos obstáculos de orden interno y externo que surgían en la lucha contra los representantes de los virreyes y de los rozamientos con las repúblicas vecinas ellas también en formación. Pero no hubo fuerza que hubiese podido impedir la marcha, pues el patriotismo argentino entusiasmó a toda la masa del pueblo, dispuesto para todo sacrificio.

Ahora es la Argentina un País moderno, patria de los 18 millones de los Argentinos quienes se sienten felices para poder trabajar y vivir en su gran República socialmente justa, económicamente libre y políticamente soberana.

La Argentina es también la patria nueva de muchos miles de los inmigrantes eslovenos anticomunistas. Todos ellos se unirán también con el pueblo argentino y celebrarán con él esta fiesta patria.

Viva la Argentina!

142. OBLETNICA MAJSKE REVOLUCIJE

V nedeljo, 25. maja, se bodo po vsej republiki s toplimi rodoljubnimi čustvi spominjali 142. obletnice slavnega in neprekljcljivega izraza volje argentinskega naroda, da si hoče vladati sam in razbiti vse vezi političnega suženjstva Argentinev španskemu imperiju.

Od tega dne se začena za Argentino pot stalnega napredka. Večkrat je bila silno težavna. Boriti se je morala z velikimi notranjimi in zunanji težavami, ki so nastajale iz borb proti predstavnikom španskih podkraljev in iz trenj s sosednimi, prav tako šele nastajajočimi, republikami. Toda ni bilo sile, ki bi bila mogla zavreti ta napredek. Rodoljublje Argentinev je bilo tolikšno, da je zajelo ves narod in ga pripravilo na vse žrtve.

Danes je Argentina moderna država, domovina 18 milijonov Argentinev, ki se čutijo srečne, da lahko delajo in žive v svoji veliki republiki, ki je danes socialno pravična, gospodarsko neodvisna in politično suverena.

Argentina pa je tudi nova domovina več tisoč slovenskih protikomunističnih emigrantov. Vsi ti se bodo proslavi državnega praznika pridružili argentinskemu ljudstvu in ga z njim slavili.

Živela Argentina!

re po domu in za milijone pod komunističnim jarmom, ki kot jetniki gledajo kje bi se odprl kak izhod ven v svobodo.”

“Naj dobri Bog da svoj blagoslov, da bo uspeh tega kongresa popoln.”

“JUGOSLAVIJA V POLNI MERI KOMUNISTIČNA DRŽAVA”,

poudarja v svojem poročilu predsednik Hrvatske kmetске stranke

Dr. VLADKO MAČEK

Dr. Maček uvodoma naglašja, da se ni- so izpolnila napovedovanja tistih, ki so pričakovali velikih izprememb po sporu Stalin-Tito. V notranji politiki je bistveno ostalo vse pri starem. V zunanji politiki niso niti Sovjeti napadli Jugoslavije, niti se ni Tito pridružil zapadu, niti se ni titoizem razširil ne pred in ne za železno zaveso. Dasi je Jugoslavija dobila vojno pomoč, se ni priključila zapadnim zaveznikom, niti se njena vojska ni podredila skupnemu zavezniškemu poveljstvu. Jugoslovanski komunisti so si torej ohranili popolno svobodo, da sami določajo, kdo bo morebiti ogrožal varnost Jugoslavije in koga bodo v vojni podpirali.

Dr. Maček v poročilu poudarja, da je zelo dvomljivo, da bi se komunistični voditelji kakršni so titisti, sploh kdaj odločili za borbo proti kaki drugi komunistični državi. Titova Jugoslavija je ponovno odklonila, da bi tudi samo simbolično sodelovala z Združenimi Narodi v borbi proti komunističnemu napadu na Korejo. Še manj verjetno pa je, da bi se pod Titovim poveljstvom borili kmetje in kmetski sinovi, ki sestavljajo največji del vojske in so obenem tisti del, ki sedaj najbolj čuti titovsko diktaturo. Sploh ni verjetno, da bi bila Titova vojska kaj vredna za obrambo zapada, ker je v tej vojski neznano število komunističnih oficirjev, ki so ostali zvesti Moskvi in bodo svojo barvo pokazali prav v kritičnem trenutku. Vojska z nezanesljivimi oficirji pod nepri-ljubljen in celo osovraženim vodstvom, ni vojska, v katero bi bilo mogoče staviti keke nade in nanjo računati.

Kljub vsemu temu je Tito dobival vojaško pomoč. Ali je to pametno, se sprašuje poročilo. Ni nikakega dvoma, da bo titistična vlada vporabila orožje, svoj- jo bolje oboroženo vojsko v mirnem času za okrepitev režima, za večje zatiranje ljudstva, zelo dvomljivo pa je ali bo to orožje sploh kdaj moglo služiti

V isti bistveni točki, ki jo je posebej naglasil dr. Krek, sta dr. Vlado Maček in dr. Milan Gavrilović obrazložila in utemeljila isto mnenje in sodbo. V imenu svojih strank sta kongresu predložila poročila o stanju v Jugoslaviji.

namenom in ciljem zapadnih demokracij in vsaj enako verjetno je, da bo v vojni s Titovim soglasjem ali brez njega prišlo Sovjetom v roke.

Tito se na zunanje dve leti prepira z Moskvo. Vendar so njegovi delegati med Združenimi Narodi večkrat v tem času ali glasovali direktno proti interesom zapada ali pa so se vzdržali glasovanja vselej, kadarkoli bi se njihov glas mogel tolmačiti kot odstopanje od komunistične linije. Tako je Titova zunanja politika ostala v bistvu naklonjena in prijazna Sovjetskemu bloku.

Komunistične stranke, ki delujejo v svobodnih deželah, so odklonile titizem. Nikjer se ta ni pojavil v kaki resni moči in obliki. Niso se torej izpolnila pričakovanja tistih, ki so upali in napovedovali, da bo titizem povzročil zmedo v komunističnih vrstah. Prej bi se moglo reči, da je napravil zmedo med demokracijskimi silami, ki so se razdelile in večkrat dvomijo ali naj bi se borile proti komunizmu kot osnovnemu zlu ali samo proti sovjetskemu imperializmu.

V notranji politiki Tito ni odstopil nič (Nadaljevanje na 2. strani)

PLAČAN VOLILNI IZLET

Za občinske volitve v Trstu, ki bodo 25. maja, je italijanska vlada plačala vsem bivšim tržaškim italijanskim prebivalcem, ki so se nedavno ali pa pred mnogimi leti izselili v prekomorske države, in ki bi hoteli glasovati za “italijanski Trst”, prosto vožnjo v Trst in vse stroške za bivanje v Trstu. Tako so tržaški Italijani in tudi njihovi otroci, ki so bili rojeni že v Argentini, odšli nedavno z italijanskimi ladjami “Conte Grande”, “Julio Cesare”, in “Conte Bianca-mano” iz Buenos Airesa v Trst na volitve.

IZ TEDNA V TEDEN

KOREJA: Pogajanja za premirje se ne premaknejo z mrtve točke. Komunisti uganjajo silovito propagando proti silam ZN, češ, da "streljajo" vojne ujetnike. Na otoku Koje so Amerikanci po zadnjih nemirih kom. vojnih ujetnikov postavili za novega poveljnika gen. Boatnerja, ki je takoj izdal stroge odredbe proti kom. hujšakem, ki so delali po navodilih iz Moskve.

USA: Po volitvah v državah Oregon in Vermont je prevzel vodstvo v rep. preds. kandidaturi spet Eisenhower, ki prekaša Tafta za 13 delegatov. Eisenhowerju prisojajo 387 sigurnih glasov na zborovanju v Chicagu v juliju, Taftu pa trenutno 374. čeprav si jih sam prisoja 448, s čimer bi prekosil Eisenhowerja. Na demokratski listi vodi nesporno senator Kefauver s 101 glasovi proti Harrimanu, ki je dobil doslej 92 glasov. — **Stavka** petrolejskih delavcev v USA se je končala, ko je vlada pristala na povišanje plač za 15 ameriških centavov na uro. Grozi pa državi nova stavka jeklene industrije, ki šteje nad 650.000 delavcev. — **Iz varnostnih razlogov** je vlada prepovedala sklicanje Mednarodnega Psihološkega kongresa v New Yorku. Vlada meni, da bi prišli na kongres izza železne zavese mnogi učenjaki, ki bi bili obenem tudi sovjetski špijoni. — **USA** je poslala Franciji noto, v kateri zahteva, da Francija v najkrajšem času uredi svoje odnose s Tunisom. V noti ameriška vlada zahteva, da Francija prizna Tunisu svobodo. V Tunisu že več tednov trajajo nemiri ter arabske stranke zahtevajo samostojnost Tunisa. — **Gen. Mac Arthur** je imel v državi Michigan govor, v katerem je napadel Trumanovo vlado, da je "po lastni krivdi zapravila Azijo in jo vrgla v naročje komunizmu, ko se je zavzemala samo za Evropo, ki pa je tudi ni mogla popolnoma rešiti pred to nevarnostjo." — **Acheson** je objavil, da je USA, Avstralija in Nova Zelandija dosegle popoln sporazum o sklenitvi tihomorskega obrambnega pakta, sličnega pogodbi atlantskih držav.

KANADA: Vlada je znatno pojačala svojo protivohunsko službo, ker je prišla na sled, da so sovjeti znova začeli razpredati svoje vohunske mreže, da bi prišli do najnovejših atomskih izsledkov v Kanadi.

BOLIVIJA: Časopisje napada USA radi njenega stališča, da bo priznala sedanjo boliv. vlado samo pod gotovimi pogoji, ki so: odložitve razgovorov o nacionalizaciji rudnikov cina za eno leto, podelitev jamstev za nemoteno izhajanje dnevnika "La Razon", odstranitev iz vlade ministra Juana Lechina, Germana Butrona in karabinerskega polkovnika Cesarja Aliaga, češ, da so prijatelji komunistov, razpust delavske zveze, češ, da je žarišče komunistov in tak. preosnova bolivijske armade, da bo pripravljena za obrambo te poloble. Predsednik dr. Paz Estensoro je po sporočitvi teh pogojev izjavil, da vstraja na podpravljanju rudnikov cina, bolivijsko časopisje pa piše, da je Bolivijska "obljubljena dežela, toda ne za eksploatacijo".

ŠPANIJA: Gral Franco je pristal na vse ameriške pogoje glede oporišč za ameriške oborožene sile v Španiji. V govoru je naglašal, da je španjija trdnjava proti komunizmu, ki je ne bo mogoče zavzeti. — **Vlada** je objavila sporočilo, da bodo s 1. junijem v Španiji ukinili živilske nakaznice vseh vrst. Španija je imela racionirano prehrano od 1. 1936 dalje.

IRSKA: Sean T. O'Kelly je bil ponovno izvoljen za predsednika irske republike za naslednjih sedem let.

NEMCIJA: Dr. Adenauer je izjavil, da bo v ponedeljek podpisana generalna mirovna pogodba med USA, Francijo, Anglijo in Zahodno Nemčijo. S podpisom te pogodbe bo prenehala zasedba zahodne Nemčije in bo ta država vključena politično in vojaško v zahodnoevropsko skupnost narodov. Istega dne zvečer bodo v Parizu podpisali tudi pogodbo o ustanovitvi skupne evropske armade.

FRANCIJA: Pri nedeljskih senatorskih volitvah je De Gaulleova politična skupina prvič v povojnih letih nazadovala. Zmagale so stranke vladne večine.

PERZIJA: Predsednik Mosadegh name-rava odstopiti in se umakniti iz političnega življenja potem, ko je doživel popoln neuspeh z zahtevano nacionalizacijo petroleja.

IZRAEL: Izrael je stopil v pogajanja z ZSSR za velike dobave petroleja, ko so propadla podobna pogajanja z Anglijo, ki ni več hotela dajati petroleja na up. Izrael bo po novi pogodbi uvažal iz ZSSR tudi žito.

PREGANJANJE KATOLISKE CERKVE V JUGOSLAVIJI NARAŠČA

Komunisti v Jugoslaviji že od začetka tega leta večajo svojo gonjo proti katoliški Cerkvi, njenim duhovnikom in proti katoliškim vernikom. Sprožil se je ta novi val v januarju z napadom na škofa Vovka, sedaj pa se sistematično razvija in to po navodilih centr. komitejev komunističnih partij. V Sloveniji je partija v posebni okrožnici razložila svojim članom, kako morajo nastopati proti Cerkvi in to tako, da bo uspeh čim popolnejši. Po vseh uradih in šolah je partija organizirala podrobno špionažo za vsami tistimi, ki se hodijo v cerkev ali pa tudi sicer opravljajo svoje verske dolžnosti. Duhovnikom z globami preprečujejo sleherni versko aktivnost, ki bi imela širši značaj stika z verniki. Iz državnih služb in iz podjetij so začeli odpustiti vse tiste, ki ostajajo zvesti svoji veri.

Sedaj, ko so se na zunaj komunisti v zvezi s tržaško afero morali zadovoljiti samo z zunanjimi oblikami protestiranja, so hitro ugotovili, da so se spet razkrinkali kot navadni komunistični zagrizenci, ki so v tej zadevi žrtvovali nacionalne interese za cilje in namene svoje kom. partije in ideologije. Ko so tako v veliki meri zagrešili pravi zločin izdajstva narodnih interesov, pa so hitro šli in poiskali tistega, ki bodi sedaj kriv tega izdajstva. In so šli ter skozi Titova usta proglasili za krivca katoliško Cerkev, za izdajalce pa vse tiste, ki hočejo ostati zvesti svoji veri.

Svetovne agencije že poročajo o tem novem valu preganjanja duhovnikov in vernikov v Jugoslaviji. Beograjska "Borba", glavno glasilo KPJ, je že v posebnem članku napadla škofa Vovka in njegovo poslednje pastirsko pismo. Proglasa ga za veleizdajalca in napoveduje, da titova vlada pripravlja ukrepe za uničenje "reakcionarnega katoliškega klera". Druge agencije objavljajo, da se razvija v Jugoslaviji velik val gonje in borbe proti katoliški veri in njenim pripadnikom.

Titov režim je s tem pokazal, da pravilno ugotavlja kako obsežen je krog njegovih napak in polomij. Pred kratkim je Titov zastopnik v USA zahteval, da morajo Jugoslaviji nakazati 150 milijonov in ne samo 100 milijonov dolar-

jev podpore. Pa mu je bilo odklonjeno: prejeli bodo 100 milijonov dolarjev v orožju in vojni oprepi, traktorjev in u-metnega gnojila pa ne, ker dodelujejo v Jugoslaviji slednje kom. agenti samo svojim zadrugam in svojim pristašem in tako to podporo odkrito uporabljajo za zatiranje predvsem kmetov, ki se upira-

Tržaške volitve

V nedeljo, 25. maja, bodo na področju STO-ja občinske volitve. Bodo istočasno, kakor v srednjih in južnih italijanskih provincih in tudi po določilih italijanskega volilnega zakona, ki dovoljuje vezavo list. Po tem zakonu listi odn. skupini, ki dobi relativno večino, avtomatično pripade 2/3 zastopnikov v obč. svetu. Ta zakon za okoliške občine ne velja. V njih dobi lista z relativno večino 4/5 obč. svetovalec. Zato so se v teh občinah Slovenci nekomunisti povezali s Titovci, ker bi sicer težko dobili sploh kakega zastopnika.

V Trstu je za volitve vloženih 14 list. V glavnem so se zvezali demokristjani, liberalci, republikanci in socialisti, ki so že dosedaj imeli v rokah tržaško občinsko upravo. Po sedaj veljavnem volilnem zakonu bodo seveda te stranke dobile relativno večino in s tem 40 od 60 občinskih svetovalcev. Svoje kandidate pa so še postavili: kominformisti, Slovensko-italijanska fronta (Titovci), MSI (bivši fašisti, Fronta za neodvisnost, Tržaški blok in Slovenska narodna lista.

V zvezi s temi volitvami je važno, kakšno bo razmerje glasov strank, ki se zavzemajo za priključitev Trsta Italiji in tistih, ki se bore za uresničitev Svobodnega tržaškega ozemlja. Pri prejšnjih volitvah je bilo to razmerje v Trstu sledeče: italijanske stranke 65,7%, ostale 34,3%. To samo v Trstu. V vseh ostalih občinah so dobile veliko večino liste, ki so za uveljavljanje mirovne pogodbe. Da bi Italijani povečali število svojih glasov, uporabljajo vsa sredstva. Že pod fašisti so načrtno uničevali slovenski življenj: narodno, kulturno in gospodarsko. Na tisoče Slovencev je mora-

jo nasilnemu kolektiviziranju. — Na to gesto sedaj že komunisti odgovarjajo na ta način, da obremenjujejo kmete z ogromnimi davki.

Po navodilih komunističnih učbenikov se režim more ohraniti samo z naraščanjem terorja in nasilja. Doma bo resda trpljenje ljudi povečal in gnal do viška, zunanji svet pa ne bo prepričal, ker že soglasno povsod ugotavlja, kakšnih sredstev se Tito poslučuje in zakaj.

lo zapustiti rodno grudo in se umakniti v svobodni svet. Na njihova mesta so Italijani dovajali svoje ljudi in jih nase-ljevali v Trstu. Pa jim še ni zadosti glasov in so dali sedaj volilno pravico 8 tisoč beguncem iz Istre, ki pri prejšnjih volitvah niso smeli voliti. Rimska vlada pa je na vse uradništvo v Trstu izvedla tudi še hud pritisk s tem, da je dala parlamentu v Rimu uzakoniti zakon, po katerem bo urejeno službeno razmerje za vse uradništvo, ki slušbuje na Tržaškem ozemlju, ko bo priključeno Italiji, razen za tiste, ki so delali proti priključitvi Trsta Italiji. Vsakdo torej, ki se je doslej že javno postavil za uveljavljanje mirovne pogodbe, je v nevarnosti, da bo pognan na cesto, če bo Trst prišel pod Italijo. Marsikdo se bo tega ustrašil in ne bo upal pokazati svojega prepričanja. Pod takim vzdušjem in pritiskom s strani Italije se bodo v nedeljo vršile volitve v Trstvu.

Devinski

1 PESOS ZA BOLNE SLOVENSKE BEGUNCE V EVROPI

V nedeljo 25. maja t.l. bo Društvo Slovencev organiziralo denarno nabirko pod geslom "1 Pesos za bolne slovenske begunce v Evropi".

Pred cerkvami, kjer se Slovenci zbirajo k sv. maši, bodo fantje in dekleta pobirali v ta namen denarne darove.

Ne poidite mimo njih, ne da bi izpolnili svojo dolžnost do trpečih bratov! Darujte 1 peso za bolne slovenske begunce v Evropi!

Kongres Mednarodne kmetijske zveze v Washingtonu

(Nadaljevanje s 1. strani)

ti za las od svoje marksistično-leninistične, stalinistične črte. Proletarska revolucija je slejkoprej krilatica in geslo titovske politike. Z dejanji in izrecnimi izjavami so titisti dosledno kazali, da zaničujejo zapadne pojme o socialnem in državnem življenju in kar so izvedli sprememb, so bile take, da so bolj utrjevale kot olajševale komunistično diktaturo. Propaganda o spremembah na bolje je zopet škodovala samo na zapadu, kjer so komunistični sopotniki imeli novo priložnost, da širijo zmedo, medtem ko je diktatura komunistične stranke ostala v Jugoslaviji in uravnavala državno življenje zvesto po sovjetskem vzorcu.

Kakor vse druge, tako je tudi Hrvatska kmetijska stranka pod Titovo diktaturo trpela nadaljnje zatiranje. Dva vodilna človeka stranke Rudolf Herceg in dr. Tomo Jančič sta v zadnjem času mrla v Titovih ječah kot mučenika in mnogi bivši poslanci stranke in njeni pristaši so še vedno zaprti ali mučeni v prisilnih taboriščih ali kazenskih zavodih, dasi nimajo nikake druge napake kot to, da so ohranili svoje politično prepričanje.

Gospodarska politika Jugoslavije ima še vedno dve značilnosti: industrializacija in razlastitev kmetijske zemlje. Nacionalizacija je bila dovršena že v l. 1947. Prvi titovski gospodarski petletni načrt ni prinesel nič dobrega. Dejstvo je, da ljudstvo v Jugoslaviji trpi večjo gospodarsko stisko in pomanjkanje kot kdajkoli poprej. Titovci s svojo gospodarsko politiko nočejo večjega blago-

FILIPINI: Vulkan Hibokhibok na otoku Camiguin je pričel znova delovati ter je dosedaj zahteval nad tisoč smrtnih žrtev.

BOLGARIJA: Z novo denarno politiko je Bolgarija sedaj tudi v finančnem oziru prešla popolnoma v sovjetsko oblast. Z zamenjavo dosedanjega bolgarskega leva za novo izdajo leva v razmerju 200:1 je kom. vlada spravila na tla zlasti trgovce in kmete, ki so se še upirali rdeči gospodarski politiki.

stanja, njim gre samo za to, da ustvarijo čim večje število beračev proletarcev, ki bodo popolnoma odvisni od milosti režima. Zato blazno forsirajo težko industrijo in se ne brigajo za proizvodnjo blaga za dnevne potrebe.

Tisti na zapadu, ki še vedno upajo, da Tito ne bo šel do konca s svojimi socializacijskimi načrti, bi morali vedeti, da Tito zvesto sledi Marks-Leninovemu nauku, ki je le eden in po tem nauku je lastnik vseh proizvodnih sredstev socialistična država in njene kolektivne organizacije. Tito se dosledno drži te socialistične dogme in jo izvaja. On sam je povdaril, da noče imeti dvojnega načina proizvodnje, socialističnega v industriji in kapitalističnega v poljedelstvu. Povedal je, da kmetje ne bodo mogli ostati izven socialistične družbe. Vsakdo mora razumeti, da to pomeni politiko razlaščenja in socializacije z vsemi posledicami.

Dejansko se kolektivizacija kmetijske zemlje v Jugoslaviji izvaja prav v zadnjem času v polni meri. Vlada vprašuje vse sredstva, da prepriča kmete, da morajo iti v kolektivne kmetije. Davki za leto dni so predpisani tako visoko, da pomenijo vrednosti celega posestva, vlada zahteva od zasebnih kmetov tako visoke dajatve v naravi, da kmet ne more predpisa izpolniti, dnevne potrebe za gospodarstvo in življenje dobe po normalnih cenah v državnih prodajalnah samo kmetje v kolektivih. Kolhozi dobivajo velike denarne podpore, da bi se okrepili in uničili zasebne kmete. Cela kmetijska politika v Jugoslaviji sledi zvesto sovjetskemu vzorcu. Čeprav je zakon predvideval, da smejo kmetje po treh letih zapustiti kolhoze, je Tito sam nastopil, ko so v lanskem letu množice kmetov skušale uveljaviti to svojo napisano pravico. Tito je rekel: "Nekateri kmetje hočejo zapustiti naše kmetijske zadruge. Mi smo ustavili to gibanje. Kmetje se morajo dobro zavedati, da se ne bodo mogli ustavljati napredku naše tvorne socialistične družbe."

Po zapadnem časopisju je bilo v zadnjem času veliko pisanega o nekem po-

pušcanju Tita glede verske svobode. V ta namen se navaja izpustitev nadškofa Stepina iz zapore v konfinacijo. Dejstvo je, da nadškof po odrebi vlade ne more uživati osebne svobode in ne izvrševati svoje službe. Vlada je ukinila vse bogoslovne visoke šole v državi. Ker je vzela Cerkvi vse premoženje, se to pravi, da so tako šole dejansko uničene, ker jih škofje nimajo s čim vzdrževati, če tudi bi dobili dovoljenje za zasebne bogoslovne.

Divjaški napad na škofa Vovka, ki ga je organizirana komunistična drhal pretepla v Novem mestu več ur in ga uradni organi sploh niso skušali braniti, tako, da so ga končno napadaleci polili z benzinom in zažgali, je dokaz, da v titovskem režimu še vedno nimamo opravi v tem oziru s prav nič drugega kot z uradnim ščuvanjem k sovraštvu proti Cerkvi in veri.

Dejstvo je, da je Jugoslavija v polni meri komunistična država, dejstvo je, da ni prijateljsko razporejena za zapad, vprašanje je le koliko je v sporu s Stalinom.

To je kratek posnetek obširnega, krepkega poročila Hrvatske kmetijske stranke. Bistveno enako govori tudi poročilo Srbske kmetijske stranke, le da svoje trditve podpre s konkretnimi dogodki iz življenja srbskih kmetov in posebej razčlenjuje vprašanje nezadovoljnosti in nezanesljivosti v vojski, ki naj brani državo pred napadi in vprašanje korupcije in zmede v jugoslovanski komunistični stranki in njeni javni upravi sami.

Po začetnih pozdravih je bil soglasno izvoljen za predsednika kongresa dr. Vladko Maček, ki je starosta voditelj kmetijskih strank v izgnanstvu. On je predsedoval kongresu vse tri dni.

Pred zaključkom je kongres sprejel tudi resolucijo, ki ostro obsoja tako zatiralno politiko sovjetsko-satelitskih diktatorjev, kot titistično nacional-komunistično tiranijo.

Pri zaključnih slovesnostih kongresa so bili prisotni tudi zastopniki tajništva za zunanje zadeve, senata, angleške ambasade, ameriških kmetijskih organizacij in delavskih zvez ter mnogih združenj, ki se na svojih področjih bavijo z vprašanjem kako zaustaviti val in osvoboditi dežele, ki jih je komunizem podjarmil po drugi svetovni vojni.

ARGENTINA

"Znova je treba poudariti, da o tem, kar je naša pravica, ne smemo razpravljati, ampak braniti". To so besede, ki jih je izrekel predsednik gral Peron po predavanju, ki ga je nedavno imel gral H. Pujato o enoletnem delovanju znanstvene ekspedicije na argentinskem področju Antartide. Gral Peron je v nadaljevanju svojih izjav tudi še naglasil: "Način za obrambo teh pravic je, da področje Argentinske Antartide zasedemo po naprednem načrtu. Določili smo "modus vivendi". Toda to nas ne ovira, da ne bi mogli zasesti svoje lastne zemlje in na njej razvijati svojega dela v korist znanosti in miru, kar dejansko delamo že od l. 1949."

Vlada je dovolila polovično vožnjo za vse delavce in njihove družine, ki bi odšle v razne province spravljat letošnji pridelek kornu. Ker pa za to delo primanjkuje delovnih moči, je vlada odredila, da bo pri spravljanju kornu sodelovala tudi vojska. Na delo je odšlo že 8.000 vojakov.

V Bs. Airesu se mudi močno zastopništvo japonske težke industrije. Njene predstavnike je sprejel tudi predsednik republike gral Peron. Po tem sprejemu so se med njimi in predstavniki argent. vlade začeli razgovori za sklenitev nove trgovinske pogodbe med Argentino in Japonsko. Poleg teh razgovorov so istočasno tudi pogajanja med Argentino in Anglijo za obnovitev trgov. pogodbe med obema državama.

Predsednik gral Peron je pred dnevi sprejel zastopnike rudarjev iz cele republike. Govoril jim je o nalogah, ki jih bodo morali z državno pomočjo izvesti v času od 1952-1958. Naloga argentinskega rudarstva v tem času bo rešiti v celoti problem železa, aluminija, bakra in vseh ostalih surovin, ki jih potrebuje domača težka industrija. Za izvedbo vseh teh načrtov je vlada pripravila tudi novo rudarsko zakonodajo.

Vlada je ustanovila državno tovarno za izdelovanje električnih Diesel lokomotiv.

Policijske oblasti v Avellanedi so odkrile organizacijo anarhistov. Vse člane te tajne organizacije so zaprli.

Predsednik gral Peron je pred dnevi odprl nacionalno vojno akademijo. (Escuela Nacional de guerra). O političnem načrtu vlade za razdobje 1952-1958 je govoril gojencem te akademije minister za narodno obrambo gral Sosa Molina, predsednik gral Peron pa je imel za njim daljše predavanje o delu vlade in vojaški organizaciji. V svojem govoru je predvsem poudarjal tri zastave, ki predstavljajo osnovne težnje Argentine, t. j. republika, ki mora biti socialno pravična, gospodarsko neodvisna in politično suverena.

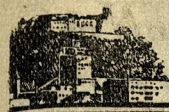
Vlada je določila kredit 118 milijonov Pesov za dovršitev zgradb v resoru ministrstva za prosveto in za mornarico.

Poštna hranilnica je do 13. maja t. l. izstavila 8 milijonov hranilnih knjižic.

Zastopniki bančnikov so bili pred dnevi sprejeti pri predsedniku gralu Peronu, ki jim je ob tej priliki govoril o izvedbi prvega vladnega gospodarskega načrta. Drugi gospodarski načrt bo spopolnitev prvega in bo rešil vprašanje železa, aluminija, bakra in ostalih surovin, ki jih potrebuje domača industrija. Tretji gospodarski načrt bo pa tehnična izvedba vseh pridobitev drugega gospodar-težke industrije Argentina preneha-skega načrta in bo z obratovanjem la biti samo "narod pastirjev in kmetov" in bo zavzela svoje mesto tudi med ostalimi industrijskimi državami.

V Bs. Airesu so te dni zborovali vseučiliški profesorji. Na svojem kongresu so med drugim tudi v celoti odobrili zunanjo politiko predsednika grala Perona, izrekli svoje priznanje in solidarnost z delom vlade, dali vse priznanje gospe Evi Peron za njeno delo na socialnem polju. Sklenili so, da bodo vsako leto 15. maja slavili kot dan vseuč. profesorjev in da bodo v kratkem sklicali svetovni kongres vseučiliških profesorjev v Bs. Airesu.

Ministrstvo za industrijo in trgovino je izdalo dekret o povenitvi blaga za obleke in ostalih oblačilnih predmetov.

Novice iz Slovenije

EDVARD KOCBEK JE MORAL ODITI

Poročali smo že, da se je Edvard Kocbek s svojo zadnjo knjigo "Strah in pogum" komunistom tako zameril, da je prišel na listo tistih, ki morajo biti odstranjeni, da ne bi s svojo navzočnostjo še nadalje "zastrupljevali" komunističnih vrst. Zadnja poročila zdoma pravijo, da je kom. tisk v Ljubljani že objavil kratko sporočilo, da se je Edvard Kocbek "odpovedal mandatu ljudskega poslanca in tudi članstvu v Prezidiu Ljudske skupščine LRS." Ostavko na poslanski mandat je dal tudi neki Ivan Pešak. Tako je Kocbek sedaj klavrno zaključil svojo politično kariero pri komunistih. Tokrat sicer še prav poceni, ker bi ga bila pred leti za tak "prestop" "povohala partizanska Matilda."

Umrli so. V Ljubljani: Ivan Kramar, trafikant v Splošni bolnišnici, Ana Smrečnik, Ivan Suhadolnik, magistratni upokojenec, Uršula Černe, Jožefa Jančar, upok. Tobačne tovarne, Jože Vrhovec, Franja Majdič, poštna uradnica v p., Marija Urbančič, roj. Nagode, Anton Bolha, Andrej Verbič, Jurij Gabriel, žel. uradnik v p., Beno Pečnik, sodni uradnik, Ivan Pirnat, upokojenec, Elizabeta Bokalič, Antonija Mally, ing. Milan Buffon in Anton Markič v Naklem, Mihael Jošt, po domače Cesar, pos. v Gotovljah, Francka Demšar, roj. Kopač, po domače Bohačeva v Zireh, Janez Kastelic, učitelj v Št. Vidu, Ivana Kavčič, roj. Hafner iz Ladje pri Medvodah, Ivan Lukančič na Viču, Anton Požar, vrtnar v Mariboru, Kristina Borštnik, roj. Sluga v Rožni dolini, Antonija Pestelj, roj. Škvarča v Podragi, Ivana Šparovec, roj. Vrhunc v Lipnici, Alojzija Mihelič, roj. Plevnik v Vevčah, Franc Pečar, šolski upravitelj v Kranjski gori,

Viktor Ovca v Domžalah, Lenka Valenčak Zabret v Dolenji vasi, Hubert Završnik, notar v p. v Krškem in Ivana Seliger, roj. Hojan na Vrhnikih.

Še policaji se ne čutijo varne v Titovini. Časopisje je pred dnevi poročalo, da je pri Gornji Radgoni pobegnil iz Titovine v Avstrijo policijski častnik Ivan Habič iz Murske Sobote skupno s svojo zaročenko. Z njima je pobegnil tudi zagrebški vseuč. prof. Dr. Rado Mirkušič. — Pač lepo spričevalo za Rankoviča, da mu uhajajo v svobodni svet celo policijski častniki!

Pri smučarskih tekmah koncem marca v Planici je dosegel državno prvenstvo v smučarskih skokih na 50 metrski skakalnici Janez Pold. Na 80 metrski skakalnici je pa najdalje skočil — 75 m — Rudi Finžgar.

Proslavljanje komunističnih zločinov in požigov. Okrajni odbor OF za Novo mesto in druge tam. komunistične organizacije so dale pobudo naj bi sleher na vas na Dolenjskem proslavljala svoje "zgodovinske dneve" kot so "odhodi ljudi v partizane, požigi naselij, boji, sestanki" itd. Proslavo takega "zgodovinskega dne" so imeli 19. marca t. l.

Slovenci v Argentini

Buenos Aires

Naročnikom "Svobodne Slovenije"

Vse naročnike "Svobodne Slovenije", ki še nimajo plačane naročnine za tekoče leto, **prav lepo prosimo, da jo čimprej poravnajo.** List se vzdržuje samo z naročnino in moramo vse stroške za posamezno

na Trški gori kot spomin, ko so se leta 1942 prvič pojavili v večjem številu v tem kraju partizani in priredili svoj miting.

Na Loki pri Št. Jerneju na Dolenjskem je dne 28. aprila t. l. umrla Frančiška Guštin, por. Hudoklin. Pok. je še istega dne odšla s svakinjo dobre volje na njivo, ne da bi sploh omenila kako slabost. Po četrti uri pop. pa, ko se je vračala z njive domov, da bi dala otrokoma jesti, se je med potjo pri hišnem križu zgrudila in je bila, kakor je pozneje ugotovil zdravnik, takoj mrtva. Pokopali so jo 30. aprila na gradiškem pokopališču. Pok. Frančiška Hudoklin je iz znane in številne Guštinove družine na Gornjem Mokrem polju. Pred dvema letoma in pol se je primožila k Hudoklinu na Loko in zapušča mlademu možu dva otroka. Guštinovi in Hudoklinovi družini ter bratu pokojnice g. župniku Jožetu Guštinu v Temuco v Chile, izražamo globoko sožalje, rajni pa želimo večni mir pri Bogu.

Prostovoljno gasilsko društvo v Mariboru bo avgusta meseca slavilo 100 letnico svojega obstoja.

V tovarni precizne mehanike "Iskra" v Kranju izdelujejo tudi kinoprojektorje. Načrt za prvi kinoprojektor sta pred 4 leti izdelala inženirja Janko Špilar in Herman Vidmar. Dosedaj so v tej tovarni izdelali že 500 kinoprojektorjev.

število v tiskarni sproti plačevati. Vse naročnike "Svobodne Slovenije" prosimo, da to dejstvo upoštevajo. Tisti naročniki pa, ki nimajo še poravnane naročnine za l. 1951, naj nam z naročnino za leto 1952 nakažejo tudi dolžno naročnino za leto 1951.

Naročnina "Svobodne Slovenije" za l. 1952 je: za celo leto \$ 60.—; pri plačevanju naročnine v obrokih: za pol leta \$ 34.— in za četrt leta \$ 18.—.

Svobodni Slovenci podpirajte svoj svobodni tisk!

V nedeljo, 25. maja, bo farno žegnjanje pri Sv. Juliji. Ob 11. uri bo slovenska maša, pri kateri bo pel Slovenski pevski zbor "Gallus" Mozartovo latinsko mašo v C. duru, op. 14.

Ramos Mejia

V nedeljo, 18. t. m. je bela Romarica, Fatimska Mati božja, jemala slovo od cerkve Marije Pomočnice v Don Bosco.

vem zavodu. Tudi Slovenci so imeli ta dan svojo posebno versko pobožnost. Ob pol 11. uri so imeli mašo z ljudskim petjem. G. Mernik je v pridigi omenjal tudi doslej še neznano sporočilo Fatimske Marije celemu svetu: da je podlaga svetovnega miru tudi in zlasti še vestno izpolnjevanje stanovskih dolžnosti. Po maši je bila posvetitev brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Vseh pobožnosti se je udeležilo lepo število Slovencev.

Comodoro Rivadavia

Sreča se je nedavno nasmehnila rojaku g. Milanu Lebeničniku, ki je na drž. loteriji zadel pred nekaj tedni glavni dobiček. Po odbitku taks mu je Narodna banka izplačala na roko nad 70.000 Pesov. Ob tej priliki se je srečni dobitnik najprej spomnil trpečih rojakov beguncev v Avstriji in Nemčiji ter je zanje v ta namen poslal Društvu Slovencev 300 Pesov. Že leta 1949 pa je za naše begunce v spitalskem taborišču nakazal 452 šilingov. Spomnil se je tudi "Svobodne Slovenije" in slov. bogoslovnega semenišča ter je vsakemu naklonil po 100 Pesov, 50 Pesov pa je določil za maše za vse padle Slovence v II. svetovni vojni.

Mendoza

Dan slovenskega romanja k Mariji Pomagaj nas je združil v nedeljo, dne 11. maja, v polnem številu pri kapeli v Challao. Pred 2 letoma smo v to ljubko kapelico nad mestom Mendoza ponesli podobo naše zavetnice z lepo slovesnostjo. Letos smo poromali k njej tretjič s prošnjo, da bi nam in rojakom doma očuvala vero in dom.

Vreme nam je bilo zelo naklonjeno in so mogli na romanje naši najstarejši, kot tudi najmlajši v naročju mater. Vso organizacijo tega dne je prevzel odsek SFZ v Mendози pod vodstvom č. g. Janeza Malenška. Dopoldne smo imeli sv. mašo s pridigo in ljudskim petjem, popoldne pa procesijo, v kateri so fantje nosili podobo Brezjanske Matere božje, spremljali so jo pa fantje in dekleta v narodnih nošah. Po procesiji so bile pred luško votlino na prostem pete litanije. Ob štirih pop. smo se vračali polni slovesnega razpoloženja z avtobusi domov.

Društvo Slovencev v Mendози pripravlja spominsko proslavo padlim protikomunističnim borcev in vsem žrtvam kom. revolucije. Proslava bo v nedeljo 1. junija t. l. v dvorani pri bratih Maristih.

V družini g. Mihe Grošlja se je rodil 8. maja sinček. Čestitamo!

Lepo priznanje slovenskim planincem-andinistom

Club Andino Bariloche, ustanovljen 18. avgusta 1931, izdaja vsako leto planinski zbornik o svojem delu. Februarja letos je že izšel dvajseti "Anuario" posvečen delu v letu 1951 in dvajsetletni družba. Ta letni zbornik, obsegajoč 164 strani, tudi častno omenja uspeh slovenskih planincev na bariloških vršacih. Že uvodni članek, govoreč o dvajsetletnem andinističnem delu, povdarja podvige in zgled novih prisejencev po drugi vojni. Takole pravi: "Takoj je opaziti, kako privlačuje bariloško območje tiste, ki so doma v goratih deželah. Slovence, Italijane, Avstrijce itd. Medtem ko se zadnji bolj posvečajo smučanju, se med prvimi največjeje tako, ki se z navdušenjem lotevajo obih športov, smučanja in plezanja. To so tisti, ki nam kažejo, kaj se da doseči s primerno plezalno tehniko. V zadnjem poletju so bili tako izvedeni razni vzponi na glavni vrh Catedrala. Na Cerro López pa uspe vzpon po steni Punta Lührs. Isti plezalci izvedejo odlični vzpon po severnem grebenu na Cerro López v novi smeri." — Posebej pa se človek razveseli, ko zagleda na 32. strani članek, ki ga je napisal V. Arko o "Slovenskih andinistih v Parque Nahuel Huapi". Avtor tu v zgoščenih obliki predstavi Slovence, slovenske gore in planinsko udejstvovanje doma, potem pa navaja najpomembnejše vzpone, ki so jih izvedli slovenski planinci v letu 1951 v bariloškem območju. Ti so: 1) 1. januarja 1951 dosežeta Dinko Bertonec in Tonček Pangerc kot četrta naveza v prvenstveni smeri glavni stolp Catedrala. 2) 31. marca se vzpne naveza D. Bertonec, Andrej Kukovica in T. Pangerc na glavni vrh Tronadorja v običajni smeri. Pri spustu doseže trojica še vrh Pico Argentino. 3) 4. aprila izvede naveza Dinko Bertonec in T. Pangerc vzpon po steni Punta Lührs v prvenstveni smeri, združen z dolgim traverziranjem stene. 4) 8. aprila dosežeta prvenstven direktni vzpon po južno-vzhodnem stebri severnega grebena na López D. Bertonec in Martin Jereb. 5) 22. aprila se povzpne T. Pangerc sam na glavni vrh Catedrala, ki je to pot moral prvič kloniti pred enim samim naskakovalcem. Vzponi 3) in 4) so lepo ilustrirani s perorisbami. — V zborniku so tudi sezname s muških tekem v Bariločah. Iz teh je razvidno, da so dosegli pri državnem argentinskem prvenstvu v smučanju naši fantje zelo lepe uspehe.

V nedeljo 1. junija 1952 točno ob 5. uri popoldne

bo v dvorani zavoda Šolskih bratov na ulici Rio Bamba 650

SPOMINSKA PROSLAVA,

ki jo prireja **Društvo Slovencev** v počastitev padlih protikomunističnih borcev in vseh žrtev komunistične revolucije v Sloveniji. Na programu bo: spominski govor univ. profesorja g. prelata dr. Odarja, petje mešanega in moškega zbora Slovenskega pevskega zbora "GALLUS", recitacije pesmi pesnikov Jeremija Kalina in Igorja ter nastop zbora otrok.

Počastite spomin svojih najdražjih in pridite vsi na proslavo!

JO-VAR

MMM

(ali Matajevega Matica Matie)

PRELJUBA TONČKA

Ta povest MMM na šaljiv način opisuje burkasto življenje Matajevega Matica, sina slavnoznane očaka Matajevega Matija in njegove žene Mice Kobacajke, poznanih junakov iz Rado Murnikove šaljivke "Matajev Matija". Začetna poglavja te povesti — **MMM** — opisujejo Matičeve mladostne nerodnosti, ki jih preživlja v družbi svojega burkavega vrstnika Andraža, nadbudnega sina zvitorpega berača Andraža Hudopiska in njegove ostrojezične žene Metee Macafure. S to se je bil namreč Hudopisk oženil kmalu po Matijevi poroki in dobrosrčni Mataj jima je dal Micino bajto v dosmrtno gostaščino.

Seveda je novi čas tudi mlademu Mataju dal svoj pečat. Zato Matič ni več taka gorjanska grča, kot je bil stari Mataj. Vendar pa je podedoval po njem nekaj njegovih lastnosti in življenske smole, po materi pa zlasti gospodarsko podjetnost.

Andraž se po smrti svojih staršev preseli k stari teti v Ljubljano, Matic pa postane vreden naslednik čestitiljeve Matajevine. Ko srečno poženi svoje sestre, hoče tudi Matajevini preskrbeti dobro gospodinjio. Kljub vsej prizadevnosti svoje sestre na se mu ne posreči osvojiti Rogačeve Mance z Zaplane. Ko izbruhne vojna in Nemci zasedejo Gorjensko, mora po nesrečnem zaključku pobegniti k svojim sorodnikom v Ljubljano, kjer spet najde svojega mladostnega prijatelja Andraža. Pri njem se izuči mizarske obrti. Begunski val ob koncu vojne ju odnese v begunsko taborišče v Italiji, odkoder se slednjič preseli v Argentino.

Poglavje z gornjim naslovom je eno izmed zadnjih poglavij te povesti in je zajeto iz Matičevega in Andrazevega pisane življenja v srebrni deželi.

★

Južni križ je že dolgo blestel nad spokojno dremajočo pampo, ko je Vrban-ka, vsa utrujena od naporne vojniške po neskončnih buenosaireskih ulicah, izstopila na svoji esquinii iz natlačenega kolektiva.

Urno je pohitela po razorani pampski cesti, ki jo je zadnje deževje do dobre razmočilo in pustilo v njej široke blatne luže. Spotoma se je godrnjaje ogibala teh luž in se hudovala na svojega neobzirnega moža, da ni hotel najeti hiše blizu glavni cesti. Škrt skopuški, koliko čevljev in nogavic ji jih uniči todle, bi ti stroški že dvakrat presegli razliko v najemini. A kaj ga briga žena in njene potrebe! Za njegove škornje je vsaka cesta dobra!

Ve, da jo doma že težko pričakujejo. Zavoljo večerje. Pa naj le čakajo! Jo bodo znali vsaj bolje ceniti! No, zaradi moža si ravnaj ne beli glave, on je tega že od davna vajen. Fanta pa naj le malo kaznuje, za grdo nevhvaležnost, da sta jo v nedeljo pri Bezlajevih tako nesramno obrekovala! Če si moreš misliti! Da ji bosta kupila metlo za na Klek! Ta butasti Mataj nerodni, da si le upa ziniti kaj takega! Kaj mu pade v neumno glavo! Jezik bi mu izdrle!... Pa še Andraž! O ti ljubi Bog, ko je vendar s toliko ljubeznijo skrbela zanj, prav kot lastna mati! Da, da, če ne še bolj!... Kar zgrozila bi se od jeze in žalosti!...

Kaj pa jima je storila hudega? Nič! Res, da ju včasih malo zanemari, kot po priliki nocoj. A človek mora tudi znati kaj potrpeti! Koliko mora ona, ne včevši neprijetnosti s svojim brezobzirnim možem! Marsikatero nevšečno mora požreti tu in tam po širnem mestu. Ljudje so zlobni, posebno ti preklemani Kranjci! Zato pa mora hiteti od znanke do znanke, od družine do družine, da

lahko sproti popravlja, kar ti obrekljivci o njej načesnajo. Klin s klinom! Ploho nemilih besed na glavo takih nesramnežev saj po vsej pravici to zaslužijo! In grdi so oni, sama pa ostane bela ko sneg!...

Ves današnji dan je porabila za takšne prepotrebne opravke, pa še ni mogla opraviti vsega, na kar se je zjutraj namenila. Še ta in oni nujni obisk je moral odložiti na jutri ali celo na pojutrišnjem. Kakšna škoda! Toliko zanimivih in mikavnih stvari bi morala še z znankami preleteti! Saj se gradivo sproti kopiči. Tu gre za kak družinski prepir, tam za kako mično zakonsko skrivnost, drugod spet za nečedno tajnost, ki je potrebna takojšnjega prenosa in obširne obravnave. In ta zoprnica je rekla o njej to in ono, druga si izmislila kar celo nesramno zgodbo! Bezljajka, za primer, je celo hvalila in pomilovala njenega moža! Misli si večjo nesramnost! Da ji jezik ne otrpne!...

Najljubši so ji skrivnostni, šepetajoči pogovori med štirimi očmi. Kaj je le še lepšega na svetu! A dokajkrat je le treba z glasno in sveto jezo udariti po kaki neznanški grdobiji! Moj Bog, saj so to včasih stvari, na katere je človeka še misliti sram — pa vendar mora govoriti! Mora!

Zaradi resnice in pravice! Naj pridejo nečednosti in hinavščina iz skritih kotov na dan, na svetlo sonce, da jih izžge!...

Da bi bilo to opravljanje ali celo obrekovanje?! Kdaj je še prišla lažna beseda iz njenih ust? Sama sveta, najčistejša resnica! Naravnost zviseño in misijonsko delo opravila! Nečednosti, hinavščina in laž razkriva, lušči čisto zrno od lažnjivih lupin. Drugim v svarilo! In javno vest budi! In če jo kje vržejo iz hiše ali ji kje pred nosom zaldenejo vrata — oј ti nevhaležni svet! — je to samo znamenje, da nimajo čiste vesti. Javnost bi ji morala biti samo hvaležna! Ne pa kot župnik oni dan, ko

jo je že na pragu obrnil in se sploh ni hotel meniti ž njo. O ti moj ljubi Bog — in to naj bo še duhovni voditelj! Nikoli več ne gre k njegovi maši! Saj je bila tista pridiga zadnje nedelje bržčas le njej namenjena! Takšna nesramnost!...

V takšni sveti meditaciji je prispela do hiše. Bežno se je ozrla po vrtu, ki je v večerni sopolari dehtel po sočni zelenjavi in bohotnem cvetju. Kadar je pogledala ta vrt, jo je nekje v skritem kotu njenega srca očitačje zapeklo. Njenim rokam se vsa ta bujna rast pač ni mogla kaj zahvaljevati, čeravno ji je nemo očitala, da bi bila to predvsem njena dolžnost. A čemu? Naj ima mož svoje veselje! Škoda njenih belih in nežnih rok! Ima že z gospodinjstvom dovolj opravka, posebno še, odkar ji je škrtasti mož postavil ta dva nebodijhtreba v hišo! No, zavoljo Andraža nič ne reče, čeprav se ji je danes, ko je zvedela za tisto obrekovanje pri Bezlajevih, do smrti zameril. Toda Matič, ta bučman gorjanski!...

Dve vitki pomaranči, polni še zelene sadu, sta stražili pred hišo in tiho pošumevali v večernem vetriču, kot bi si prišepetavali mične zgodbe o svoji gospodinji... Kakor da je Vrban-ka to začutila, je prezirljivo pohitela mimo njih, si pred vrati godrnjaje očistila od blata težke čevlje, potem pa zavihrala v hišo.

Obednica je bila mračna in prazna, le luč iz kuhinje jo je medlo razsvetljevala. Od tam je zaslišala vesel in živahen pogovor.

Sunkoma se je pognala proti kuhinji in skoraj odkrehnila njena vrata. Izneradena je obstala na pragu, kot bi jo neznan sila treščila po glavi.

Za mizo so v prešernem razpoloženju sedeli njen mož Vrban, Matic in Andraž ter navdušeno natekali dehteči asado. Na mizi je stala obilna skleda, polna solate, poleg nje pa steklenica vina, s katerim so si pridni jedci vneto zalivali slastno večerjo.

"Kaj?... Že večerjate?" je dahnila kot brez sape. "Kdo — kdo pa vam je skuhal?"

Vrban je prebledel; nož in vilice so mu padle na mizo.

"Rajtam, da sam!" je hudomušno odgovoril Matic, ki so mu lica že močno gorela od zaužite pijače. "Pa nismo skuhal, smo kar spekli."

"Ko ni bilo gospodinje doma, smo pa kar sami poskusili, če bi nam kaj gratalo", se je pikro smejal Andraž in mirno jedel dalje. "Saj smo tudi za vas nekaj pustili — če vam bo naša kuhinja všeč seveda."

Matic je urno segel po steklenici in natočil polno čašo. Uslužno ji je ponudil.

"Potegnite ga no kozarec na naše zdravje, gotovo ste kaj žejni!"

"Hvala!" je pridrušeno grknila Vrban-ka, ne da bi ga pogledala. "Seve, če mačke ni doma, pa miši plešejo! Kdo pa vam je dovolil peči v moji kuhinji! Tratnjate po mili volji, na moj račun seveda! Požeruhi! In ti stari to dovoliš!" je gnala v forte crescendo in se grozeče bližala možu, ki se je plaho odmikal.

"Saj sta fanta sama kupila!" se je opravičeval.

"Sama kupila, seveda! A olje in kurjava? Čigavo pa je to, te vprašam? Čigavo? In ti, dedec, to še znagovarjaš?!" je navijala v fortissimo.

"Bodite brez skrbi, gospa!" jo je miril Matic. "Od olja do kruha sva vse kupila z Andražem. Če pa smo rabili vaše oglje in posodo, smo pa rajtam zato, ker smo pri vas na hrani, jeli. Saj tudi gospodar je z nama."

Vrban-ka je bila za hip razorožena. A prav to jo je še huje togotilo. Njena ihta je iskala strelovoda. Brž ga je našla.

"Pa pijete tudi, kajpak!"

Oči so se ji zabliskale, kot zveri, ko zagleda plen.

"Kajpak, saj smo tudi žejni!" je močato ugovarjal Matic.

Društveni oglasnik

Nadaljujemo in zaključujemo poročilo o predpisih argentinske vlade glede naseljevanja tujcev v Argentini, ki nam ga je preskrbelo Društvo Slovencev.

B. Naselitev v notranjosti države (izven bs. zone)

V notranjosti države se morejo naseliti tudi tisti, ki nimajo sorodnikov, zlasti, če so specialisti ali če se odločijo za delo na kmetih. Dokumenti za prošnjo so isti (cédula iz province, kjer prebiva) kot je bilo navédano v prejšnjem sestavku (od comisaría) ter delovna pogodba (contrato de trabajo) za tistega, ki bo prišel. V tem je precejšnja razlika s prejšnjimi določbami. Kdor n. pr. prebiva v Mendozi in hoče dobiti k sebi brata, mora predložiti zanj delovno pogodbo. Izjema je le za mladoletnike, ampak običajno samo do 18. leta in za poročeno ženo. Delovna pogodba mora biti za tri leta (kot minimum). Navédano mora biti kakšen posel bo imel immigrant in kolikšno plačo. Lahko se določijo še druge pravice in dolžnosti. Pogodbo je treba overoviti na krajevni policiji (ali Juzgado de paz, banco, escribano público). Če delodajalec ne more nuditi tudi stanovanja, je obvezno preskrbeti stanovanje drugje (za naseljenca) in prav tako predložiti legalizirano potrdilo. Prošnjo je poslati s priporočenim pismom naravnost v Dirección General de Inmigración. Najprej je treba prositi za formular. Odgovor, informacije in dovoljenje imigracijska oblast pošlje prosilcu prav tako po pošti na dom. Legitimacije (cédula de identidad) ni potrebno priložiti, ker se dokaže s certificado de buena conducta.

Za tiste, ki nimajo sorodnikov sta dve poti. Prošnjo za libre desembarco

more vložiti podjetje (tovarna, kmetija, itd.), pri katerem bo immigrant delal, ali pa zainteresanec sam na argentinskem konzulatu v državi, v kateri je naseljen. Kadar vlaga prošnjo sam immigrant (bodoči), mora predložiti tudi delovno pogodbo (legalizirano) za tri leta ter potrdilo o stanovanju.

Opomba. Tisti, ki so naseljeni v buenosaireski zoni prav tako lahko prosijo za svoje daljnje sorodnike, ki bodo seveda morali iti v notranjost države. Potrebni so poleg že prej navedenih treh dokumentov še potrdilo o stanovanju (izven zone) ter delovna pogodba za tri leta za notranjost države, legalizirana od krajevne policije (Oficina de Informes).

Opomba. Kadar ima sorodnik ali oseba, ki hoče priti v Argentino, kako telesno hibo (defecto físico) ali bolezen, je treba to takoj izjaviti, sicer dovoljenje ne velja in argentinski konzul ne more dati vizuma na potni list. V tem primeru se zahteva predložitev zdravniškega spričevala, legaliziranega od argentinskega konzula in prevedenega na kasteljski jezik (od traductor público nacional). Sorodstvo se dokazuje pri argentinskem konzulu le z originalnimi dokumenti, ki morajo biti legalizirani. Nekateri konzuli sprejemajo tudi neoverovljene dokumente, ker upoštevajo politični položaj nekaterih držav (begunci izza železne zaves). Sicer pa je možno dobiti od Inmigracije posebno oprostitev dokazovanja sorodstva (excepción de comprobar parentesco in documentación deficiente).

Opomba: 1. Poročena žena ne more priti sama v Argentino.

2. Dirección General de Inmigración prosi najprej za informacije argentinskega konzula preden da dovoljenje za vselitev ljudem, ki so rojeni za železno

zaveso, četudi sedaj tam ne prebivajo.

Tisti, ki se morejo naseliti le v notranjosti države, bodo morali ostati tam najmanj tri leta. Dekret določa, da ne bo smel nihče menjati kraja bivanja (cambiar de residencia) niti zaposlitve (ocupación). Po treh letih pa gre lahko svojo pot, če je izpolnil vse pogoje. Kdor se tega ne bi držal, bo njegovo dovoljenje za vselitev (libre desembarco) razveljavljeno. Zaradi kontrole bo argentinski konzul vsakemu napisal v potni list, kam mora iti in kakšno zaposlitev bo imel.

Turisti ter ljudje, ki imajo dovoljenje za začasno bivanje (visación temporaria) ali visación de tránsito (prehodni vizum), tudi lahko prosijo (osebno) za stalno naselitev (radicación definitiva en el País) zlasti v prvih dveh primerih. Morajo pa biti vsaj pet mesecev že v Argentini. (Takoj po prihodu se prošnje ne sprejemajo). Za te veljajo iste določbe kot za tiste, ki so izven države. Ogromna večina se more naseliti le v notranjosti države. Umestno je pripomniti, da imajo zakonci, ki se jim je rodil otrok v Argentini (po tukajšnjih za-

konih je Argentinec — argentino nati-vo), pravico prositi za naselitev v Buenos Airesu (Primerjaj libre desembarco za starše že tu naseljenih oseb). Postopek za stalno naselitev turistov, itd., je zelo zapleten ter dolgo časa traja (najmanj pol leta, navadno do enega leta ali celo več). Tako mora turist čakati najmanj eno leto, da pride do pravice stalnega bivanja v Argentini in da dobi argentinsko legitimacijo (cédula de identidad). Ves ta čas nima pravice do dela niti do nikakih trgovskih poslov.

Opomba. Turistični vizum za konzul sam, prav tako visación de tránsito, visación temporaria pa le z dovoljenjem ravnateljstva za imigracijo v Buenos Airesu (navadno na prošnjo kakega podjetja). Turist dobi ob prihodu avtomatično pravico do trimesečnega bivanja, ki se more podaljšati še za tri mesece (med tem časom lahko vedno potuje iz ene države v drugo), visación temporaria pa je navadno za pol leta ali eno leto, visación de tránsito le za 30 dni.

Vožnja (pasaje) je privatna stvar. Dirección General de Inmigración da samo dovoljenje za vselitev. Caja Nacional de Ahorro Postal (na Plaza Congreso) daje posojila v ta namen.

Marsikdo še ne ve...

...da so franciskani prvi red, ki bo imel svojo lastno časopisno agencijo. Red šteje trenutno 43.000 članov.

...da so komunisti v Bratislavi zaprli nekega knjigarnarja, ker je v naslednjem vrstnem redu postavil v izložbeno okno štiri komunistične romane: "Hočemo živeti" — "Daleč od Moskve" — "V senci nebotičnikov" — "Pod tujo zastavo".

...da je amer. časnikar Vogeler izdal o svojih doživljajih v kom. zaporih knjigo pod naslovom: "Bil sem Stalinov ujetnik" in prvi izvod poslal Stalinu z naslednjim lastnoročnim pripisom: "Jožefu A. Stalinu, brez čigar sodelovanja bi mi bilo nemogoče napisati to knjigo."

...da se znani prof. Piccard mu-di v Trstu, kjer grade po njegovih načrtih kroglo, v kateri se namerava v Jadranskem morju spustiti nad 1000 m globoko.

PRODAM LOT

v San Antonio de Padua tik Golf kluba. Cena 7.000.— pesov, plačljivo v petih letih. — Ponudbe poslati na: Jarc Franc, calle Falucho 136, San Martin, F. C. N. G. B. M.

FRIZERSKI SALON

"VENA"

Calle Ersilla 6120 (blizu Liniersa)
Se v ljubno priporoča svojim stari strankam za nadaljni obisk, nove pa vlijudno vabimo, da nas čim prej obiščete.

Postreženi boste čisto po domače. Trajna ondulacija, vodna ondulacija, frizure itd.

Frizura in obleka naredita človeka! Važno! Iz Liniersa pridete 2 kvadra peš do postajališča sedaj kolektiva No. 217 (prej 15). Vožnja traja manj kot 10 minut do Calle Acassuso, nato pojdite peš v smeri kolektiva eno kvadro in nato eno kvadro na desno!

Obiskujte domače tvrdke
Frizerski salon "VENA"

Imprenta, Dorrego 1102. T. E. 54-4644. Bs. Aires

Naročajte in širite Svobodno Slovenijo

Pomoč družinam v Sloveniji

BOGATA IZBIRA PAKETOV

z vsemi potrebnimi živili in ostalimi koristnimi predmeti

Zahtevajte cenike.

EUROPLATA

POZOS 129 - I. nadstropje

BUENOS AIRES

Vse šolske potrebščine: zvezke raznih vrst, svinčnike, birome svinčnike, nalivna peresa, navadna peresa, risalni papir, ravnila, barvice, barvne svinčnike, tintnike, radirke.

Rožne vence raznih vrst, od preprostih do najfinejših, primernih za darilo.

Kipe, podobice, svetinje, podobice.

Vam nudi po zmernih cenah

SANTERIA y PAPELERIA "SANTA JULIA"

Victor Martínez 39, Buenos Aires

Sprejemamo naročila za živilske pakete, ki se pošiljajo iz skladišč v Trstu in pridejo v 20 dneh.

Pošiljajo se paketi po 5, 10, 15 in 20 kg. Seznam predmeta je na razpolago v trgovini SANTA JULIA, Victor Martinez 39, Bs. Aires.

POZOR SLOVENC!

Ne pošiljajte svojcem paketov na isti način kot dosedaj! V Jugoslaviji sou vedli nove omejitve in carine na pakete!

S U D E X P O R T

ki pošilja pakete z vsemi živili v roku 20 do 30 dni iz Trsta v Jugoslavijo.

Vam lahko postreže z najtočnejšimi navodili.

Zahtevajte cenike.

Glavni zastopnik: Oton Fresl, RECONQUISTA 656/1-2. Tel. 31-2241

Uradne ure: od 9.30—1. ure dopoldne in od 3.30—7. ure.

Ob sobotah samo dopoldne.

DIPLOMRANI GRADBENI TEHNIK

JOŽE RUS

Načrti, odobritev in zidava prtiličnih in enonadstropnih zgradb.

Pojasnila na stanovanju

CALLE MOLINA 1114

LINIERS

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna OLAZABAL 2336

Tel. 76 - 9160

pol kvadre od Cabilda 2300.

NAKUP ZLATNINE IN UR JE STVAR ZAUPANJA — ZATO KUPUJTE SAMO PRI ZANESLJIVI IN SLOVENSKI TVRDKI PO IZJEMNIH CENAH VAM NUDIMO:

poročni prstani, 18 krt zlato, par \$ 180.—
uhani v 18 krt zlato „ 42.—
damska zapestna ura posebno lepe izdelave z garancijo „ 145.—
krasna zlata damska zapestna ura, Anker s 15 rubini z zapestnico, vse iz masivnega 18 krt zlata in obložena z bague rubini, s triletno garancijo „ 1450.—
ENKRATNA, POSEBNA PRILOŽNOST:
"OMEGA", zapestna, avtomatična, s fosforescirajočo številčnico, samo en komad „ 1150.—
VSA ZLATARSKA IN URARSKA POPRAVILA — strokovno in hitro. Ob sobotah in nedeljah se lahko naše stranke zglase tudi v našem stanovanju, ki je v isti hiši v prvem nadstropju dto 5, to je Olazabal 2338 dto 5.

Paketi oproščeni carine

Zahtevajte naš veliki cenik!

"AMERICA"

Osebnost: Avenida Belgrano 1323

Buenos Aires — Telefon 37-6904

od 8. do 12.30 in od 14.30 — 20. ure

Pismo: Casilla de Correo 3985

Buenos Aires

Vreča bele moke (45 kg) \$ 330.—
Vreča sladkorja (50 kg) „ 430.—
17 kg svinjske masti „ 450.—
3 kg kave s 1½ sladkorja — riža „ 130.—
3 kg kave s 6 sladkorja — riža „ 150.—
2 kg kave s 2½ sladkorja — riža „ 115.—
1½ kg kave s 3 sladkorja — riža „ 100.—

Z letalom:

10 gr Streptomicina \$ 300.—
3 milijone enot penicilina „ 200.—

"Žejni? Žejni od pijače! Že nekajkrat sem slišala, kako na skrivnem popivate. Zdaj pa vidim, da je res. Gobe pijanske! Jutri bo pa vse mesto govori, da je naša hiša pijanska taberna! Če že ne govori!"

"Če govori, bržčas po vaši zaslugi!" ji je osorneje očital Matic, ki mu je njeno vreščanje že presedalo. Andraž ga je pod mizo svareče sunil v nogo.

"Molči!" je viknila v fortisimo in grozeče skočila pred fanta.

"Ti boš meni kaj očital, ti bogabun tebebanski?! Da bi ti obrekljivi jezik otrpnil! Že vem, kaj si o meni govoril pri Bezljajevih! Falot! Samo eno mi zini, pa ti butico razčesnem!"

"Če je tako, pa se dajmo!" je zdaj grozeče vzkipele se Matic in si zavil rokave. Andraž je mireče skočil med nja.

"Bodi pameten, Matic! Gospodinja je gospodinja!"

Vrbanka ga je hvaležno pogledala. Z robavsastim Maticem ji vendar ni kazalo prenapenjati strun. Zato se je spravila nad moža.

"In tebe ni sram, pohujševati fantov k pijači! Pijanec! Trd si kot čep!"

"Izpil sem sama en kozarec", se je stokajoče opravičeval Vrbanka.

"Lažeš!" je kriknila žena, skočila k mizi, zgrabila njegov kozarec in ga treščila v kot, da se je steklo z žvenkom razletelo. "Od enega kozarca bi ne bil pijan!"

"Zlodja!" se je zdaj razhudil še Vrbanka. "Kdo pa pravi, da sem pijan?"

"Jaz!" je zakričala ženska že v cvilečen supersopranu. "Saj te vidim! Že

ves rdeč si v nos. In že to je dokaz, da si pijan, ker se mi upaš ugovarjati in revskati name!"

"Pa če bi tudi bil, zlomka, saj zaslužiš s svojimi rokami!" je prišel kipei Vrbanka. "Čigavi so pa ti žulji? Tvoji morda? Ki se toliko brigaš za delo, da si moramo sami kuhati večerjo? Ali fanta zato plačujeta, da si morata na vse zadnje še sama kupovati?"

"Molči!" je hripavo zavpila Vrbanka in mu prisolila trdo zaušnico. "Zdaj si se izdal! Ti si kupil vino! Za pijačo imaš denar, če te pa za jaz poprosim za nove čevlje ali nogavice, si pa zmerom sub. Samo sebi strežeš, lakomnik!"

Vrbanka se je tresel od razburjenja, se pogladil po bolečih ušesih in vstal. Le s težavo se je krotil.

"Hvala lepa! Tri obleke sem ti kupil samo zadnja dva meseca... čevljev imaš, da sama več ne veš, kam ž njimi, sam pa..."

"Laž! Sama grda laž! Od svojega prihranka sem morala plačati šiviljo! Kar si ti dal, ni vredno piškave besede! Sam te bodi, da mi to očitaš!"

"Prav... Saj boš še kdaj kaj prosila..." Je z zadržanim gnevom in užaljenostjo govoril Vrbanka. "Pa si prihodnji išči drugega bedaka, da bo še stregel tvoji potratil!"

Odšel je iz kuhinje in zaloputnil vrata, da se je vsa hiša stresla.

"O, saj to že sama vem, mi ni treba še omenjati!" je vikala žena za njim. "Škrt skopuški, sem se lepo nasmolila, ko sem tebe vzela! O, jaz nesrečnica, kam sem gledala takrat!" je planila v jok; "mar bi bila Jamnika vzela, pa bi

bila danes srečna!... Še v grob me boš spravil, sirovina brezsrčna... Pa saj si najbrž to še želiš? Kdo ve, če že ne gledaš za katero..."

Odhitela je v spalnico in zadrleščila z vrati za seboj. Vrgla se je na posteljo in krčevito ihtela.

Zdaj je tudi Andraž odložil nož in vilice, popil še ostanek in čaši in vstal. "Vražja baba!" je zagodrnjal Matic in se pripravljaj, da odide v svojo sobo.

"Raje ostanem vse življenje sam, kot da bi se moral včeti s takole pokoro!"

Vrbanka se je vrnil in mračno sedel za mizo.

"Histerija!" je zamrmral in žalostno pogledal fanta. "Vse to izhaja odtod, ker ni otrok..." jo je opravičeval.

"Bolna je...; pa nama že mora biti tako usojeno!" je bolesto vzdihnil.

"Rajtam, da ji ni prav, ker sva midva v hiši?" je tiho vprašal Matic. "Se bova pa preselila."

"Samo tega ne, za božjo voljo vaju prosim!" se je ustrašil Vrbanka; "potem bo šele križeval! Tako se vsaj na vaju malo ozira."

"Bova videla", je zmignil Matic z rameni in vprašujoče pogledal Andraža. A ta je zamišljen gledal v tla. "Samo tako sem mislil...; pa lahko noč, no!"

"Lahko noč, pa brez zamere... Saj jo poznata."

"Iseveda..."

"Težave so..."

Fanta sta odšla v svojo sobo. Mimorede sta slišala, kako je Vrbanka odločno zaklenila vrata zakonske spalnice.

"Hm... Ubogi Vrbanka bo moral spet prespati noč v kuhinji!"

"Saj je že vaju!"

"Osel! Jaz bi ji dal vetra, sapraboit! Pred vrata bi jo postavil, pa hišo zakleni, potem pa le ihtaji!"

"Saj! Da bo vse sosede alarmirala! Ta pošajna je hušja kot vrag! Sicer pa, kdo ve, kakšno vraguljo boš še ti dobil na svoje rame, Matic!"

"Bom pa že poprej malo pogledal, kakšne sorte je!"

"Ti, pa ti! Si preveč z Vrbankom v zlahti", ga je dražil Andraž. "Sicer pa menda ne pravijo brez izkušnje, da se ženska v zakonu rada prelevi: pred zakonom angel, v zakonu pa grag!"

"Eh, vse pa le niso take!" je ugovarjal Matic.

"E, niso. Pa tako dobiti, ki ni taka — to je loterija, Matic! Tudi Vrbanka je morala biti prej angel, sicer bi je dobil Vrbanka ne bil vzela."

"Oh, prevrta", je že začelo jeziti Matic. "Če bi vsi tako mislili, bi se nobeden ne oženil. Tako hudo pa spet ni rajtam. Poglej Staneta, Lejzeta, Petra... pa še Pavleta prištet! Kako fletne ženičice imajo! Ali moreš reči, da so to kaki hudobci?"

"E, le počakaj! So še mlade. Bogvedi, kakšne vragulje se bodo!"

Andraž se je počasi spravil v posteljo, Matic pa si je prižgal cigareto in zamišljen stopil k oknu. Nekaj mu je ležalo na srcu, o čemer bi že davno rad spregovoril z Andražem, pa je vedno odlašal. Iz bojazni in iz previdnosti. Dokler nosiš skrito misel sam v svojem srcu, ostane tvoja tajnost; kakor hitro pa jo razodeneš, kot pravijo: dokler vesta dva, se še potefta — čim pa zvedo trije, pa vedo vsi ljudje. Ali bo Andraž

znal in hotel molčati? To je vprašanje!

Že itak je predobro poznal nagajivost svojih tovarišev, ki so ga vedno dražili s kako deklino, ko se misli ni nanjo. Če bi pa zvedeli za Tončko, bi pa ne imel nikoli več miru. Preveč sveto mu je čustvo, ki ga goji do te prelube deklice in pravi greh bi bil, če bi njeno pošteno ime vlačili po svojih umazanih zobeh. Posebno še tista velika buenosaireska trobenta, onegavi Janez, jezik gozdebavi, ki opleta z njim ko krava z repom in dnevno desetkrat vse mesto prevlači po svojih gnilih škribinah, da ti najčistejši studenec zbrodi v žabjo mlakušo. In če bi zvedela za to še tale vražja Vrbanka, mu pa sploh podere vse lepe načrte, in potem kar lahko križ napravi čez svojo Tončko in čez svojo srečo.

Pa Andraž bi mogoče le molčal... pa ne samo molčal, tudi pomagal? In to je poglobitno! On, ki zna tako mojstrsko obračati jezik, če se loti... v ženski družki pa je pravi akrobat. Ta bi mu mogel utreti pot do Tončkinega srca, samo če bi hotel... Ali naj mu razodene svoj načrt? Naj tvega?...

Pogledal je Andraža, ki se je bil že skobacal v posteljo in ga dolgo preudarjajoče motril, kot bi ga hotel do grama pretehtati. Andraž ga je rado vedno opazoval izpod odeje. Slutil je, da se mota po Maticevih možganih nemirna misel, ki išče izhoda.

"Kaj te preganja, Matic? ga je slednjič podrezal Andraž in mu po svoji navadi hudomušno mežikal. "Še ne greš spat?"

(Nadaljevanje v prihodnji številki.)